

Vammaispalvelulain mukaisen taloudellisen tuen ja muiden määrärahasidonnaisten palvelujen ja tukitoimien soveltamisohje 1.10.2025 alkaen

Elämäkaarilautakunta 27.08.2025 § 39
10636/00.01.02.00/2025

Valmistelija vammaispalvelut, palvelupäällikkö Kati Sihvonen, puh. 040 702 5221, kati.sihvonen@omahame.fi

Selostus

Tausta

Hyvinvointialueella on lakisääteinen velvollisuus järjestää alueensa asukkaille vammaispalvelulain (675/2023) mukaisia palveluja. Vammaispalvelulain tarkoituksena on toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa niiden toteutumisen esteitä, tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista sekä turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut. Vammaispalvelulakia sovelletaan erityispalveluiden järjestämiseen niille vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoitteen johdosta välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä.

Osa vammaispalvelulain tarkoittamista palveluista ja tukitoimista ovat niin sanottuja määrärahasidonnaisia tukitoimia ja palveluja, jotka eivät kuulu subjektiivisten oikeuksien piiriin. Palveluita ja tukitoimia myönnetään määrärahojen puitteissa ja niitä voidaan kohdentaa eniten tarvitseville. Hyvinvointialueen on kuitenkin huolehdittava siitä, että vammaisille tarkoitettu taloudellinen tuki ja muut määrärahasidonnaiset palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin hyvinvointialueella esiintyvä tarve edellyttää.

Vammaispalvelulain mukaisista palveluista ja tukitoimista määrärahasidonnaisia ovat 32 §:n mukainen taloudellinen tuki, 34 §:n mukaiset muut palvelut ja tukitoimet sekä 7 §:n mukainen valmennus vammaisen henkilön perheenjäsenelle tai muulle läheiselle tietyissä tapauksissa.

Uudella soveltamisohjeella Kanta-Hämeen hyvinvointialue tarkoittaa vammaispalvelulain mukaisen taloudellisen tuen sekä muiden määrärahasidonnaisten palvelujen ja tukitoimien myöntämisen edellytyksiä ja kriteereitä. Nykyinen Kanta-Hämeen hyvinvointialueen soveltamisohje vammaispalvelulain mukaisille määrärahasidonnaisille palveluille ja tukitoimille on ollut voimassa 1.8.2024 lukien. Nykyinen soveltamisohje tulee päivittää, sillä 1.1.2025 voimaan astunut uusi vammaispalvelulaki sisältää muutoksia määrärahasidonnaisiin palveluihin ja tukitoimiin.

Nykyiseen soveltamisohjeeseen on tehty uuden vammaispalvelulain edellyttämät muutokset. Muilta osin määrärahasidonnaisten palvelujen ja tukitoimien kohdentaminen noudattaa aiemmin hyväksyttyä linjaa. Soveltamisohjetta laadittaessa on huomioitu tarkoin voimassa oleva lainsäädäntö, uuden lainsäädännön valmisteluaineisto ja soveltamista ohjaava oikeuskäytäntö. Ohje on käsitelty vammaisneuvoston kokouksessa 7.8.2025. Vammaisneuvoston mukaan ohje vaikutti

asianmukaiselta, kattavasti ja lainmukaisesti laaditulta, eikä se esittänyt soveltamisohjeeseen muutoksia tai lisäyksiä.

Muutokset aikaisempaan soveltamisohjeeseen

- Soveltamisohjeessa käytetyt käsitteet on muutettu vastaamaan uuden vammaispalvelulain käsitteistöä.
- Soveltamisohjeesta on poistettu vanhan vammaispalvelulain mukaisina määrärahasidonnaisina palveluina myönnettyjä sopeutumisvalmennusta ja kuntoutusohjausta koskevat luvut. Uuden vammaispalvelulain mukainen valmennus (675/2023, 7 §) käsittää tämän tyyppiset aiemmin määrärahasidonnaisina myönnetty valmentavat palvelut. Uuden vammaispalvelulain mukainen valmennus on subjektiivisen oikeuden piiriin kuuluva palvelu, joka hyvinvointialueen tulee järjestää edellytysten täytyessä määrärahatilanteesta riippumatta.
- Soveltamisohjeeseen on lisätty luku, joka koskee vammaisen henkilön perheenjäsenelle tai muulle läheiselle järjestettyä valmennusta osana vammaisen henkilön omaa valmennusta, mikäli se on tarpeen vammaisen henkilön valmennukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tällaisesta perheenjäsenen / muun läheisen valmennuksesta osa on määrärahasidonnaista palvelua.
- Muilta osin soveltamisohje noudattaa aiempaa myöntämiskäytäntöä. Lukujen ja kappaleiden järjestystä on muokattu ja tekstiin on tehty pieniä muutoksia.

Kustannusvaikutukset

Vuonna 2024 määrärahasidonnaisten palvelujen ja tukitoimien saajia oli Kanta-Hämeen hyvinvointialueella yhteensä noin 190. Yli puolet (56 %) myönnettyistä palveluista kohdentui alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille myönnettyihin palveluihin ja tukitoimiin, jotka olivat pääosin sopeutumisvalmennuksena myönnettyä puhetta tukevien ja korvaavien kommunikaatiokeinojen ohjausta (ns. AAC-valmennusta). Määrärahasidonnaisten palveluiden ja tukitoimien vuosibudjetti oli vuonna 2024 yht. -189 667 euroa ja toteuma yht. -149 140 euroa.

Vuonna 2025 vammaispalvelulain mukaiseen taloudelliseen tukeen ja muihin määrärahasidonnaisiin palveluihin ja tukitoimiin on varattu rahaa 82 000 euroa. Määräraha on viime vuotta pienempi, koska valmennus on uudessa laissa subjektiivinen ja erikseen budjetoitu palvelu. Soveltamisohjeen muutos itsessään ei aiheuta kustannusvaikutuksia.

Muuta huomioitavaa

Soveltamisohjeen on tarkoitus tulla voimaan 1.10.2025. Uuden vammaispalvelulain säännöstöä on noudatettu uusissa palvelupäätöksissä jo 1.1.2025 alkaen.

Tiedotamme asiakkaille uudesta soveltamisohjeesta verkkosivuillamme.

Vammaispalvelulain mukaisen taloudellisen tuen ja muiden määrärahasidonnaisten palvelujen ja tukitoimien soveltamisohje 1.10.2025 alkaen on liitteenä.

Päätösesitys

Elämäntoimikunta päättää

1. hyväksyä omalta osaltaan vammaispalvelulain mukaisen taloudellisen tuen ja muiden määrärahasidonnaisten palvelujen ja tukitoimien soveltamisohjeen.
2. esittää aluehallitukselle, että se hyväksyy vammaispalvelulain mukaisen taloudellisen tuen ja muiden määrärahasidonnaisten palvelujen ja tukitoimien soveltamisohjeen 1.10.2025 alkaen.

Päätös

Elämäntoimikunta hyväksyi päätösesityksen.

Kokouksessa asiantuntijoina paikalla olivat vammaispalvelujen tulosaluejohtaja Johanna Pulkkinen ja vammaispalvelujen palvelupäällikkö Kati Sihvonen, ja he poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Aluehallituksen puheenjohtaja poistui tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Elämäntoimikunta piti tämän asian käsittelyn jälkeen kokousta klo 18.42-18.48.

Täytäntöönpano

Päätösesitys/aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta